

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 208g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alin. (3²) din Legea
nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice

(limitarea activității partidului politic ca măsură asiguratorie (nr.2))

CHIȘINĂU

27 septembrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 septembrie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 septembrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alin. (3²) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, ridicată de dl Boris Foca, în interesele Partidului Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova”, parte în dosarul nr. 2-16/2025, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecată format din dnii Valeriu Arhip, Nicolae Ghedrovici și dna Diana Corlăteanu, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin Hotărârea nr. 3874 din 29 august 2025, Comisia Electorală Centrală a revocat Partidul Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova” de la poziția 12 din anexa la hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 3651/2025 „Cu privire la lista partidelor politice care au dreptul de a participa la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025”, modificată prin hotărârea nr. 3742/2025. Totodată, Comisia Electorală Centrală a respins cererea de înregistrare a listei de candidați la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova pentru alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025, înaintată de Partidul Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova”.

4. Nefiind de acord cu această hotărâre, Partidul Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova” a contestat-o la Curtea de Apel Centru. Printr-o hotărâre din 2 septembrie 2025, Curtea de Apel Centru a respins acțiunea formulată ca neîntemeiată.

5. La 22 septembrie 2025, Ministerul Justiției a formulat o cerere de chemare în judecată prin care i-a solicitat Curții de Apel Centru să dispună limitarea activității Partidului Politic „Partidul Democrat Modern din

Moldova” pentru un termen de 12 luni. Totodată, pe baza articolului 21 alin. (3²) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, Ministerul Justiției i-a cerut instanței de judecată să dispună limitarea activității partidului politic, ca o măsură asiguratorie, până la soluționare a cauzei în fond.

6. La 24 septembrie 2025, dl Boris Foca a ridicat, în interesele Partidului Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova”, excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alin. (3²) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice.

7. Printr-o încheiere din 25 septembrie 2025, Curtea de Apel Centru a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nicio lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

„(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.”

Articolul 41

Libertatea partidelor și a altor organizații social-politice

„(1) Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.

(2) Partidele și alte organizații social-politice sunt egale în fața legii.

(3) Statul asigură respectarea drepturilor și intereselor legitime ale partidelor și ale altor organizații social-politice.

(4) Partidele și alte organizații social-politice care, prin scopurile ori prin activitatea lor, militează împotriva pluralismului politic, a principiilor statului de drept, a suveranității și independenței, a integrității teritoriale a Republicii Moldova sunt neconstituționale.

(5) Asociațiile secrete sunt interzise.

(6) Activitatea partidelor constituite din cetățeni străini este interzisă.

(7) Funcțiile publice ai căror titulari nu pot face parte din partide se stabilesc prin lege organică.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice sunt următoarele:

Articolul 21 Limitarea activității partidelor politice

„[...]”

(3²) Luând în considerare gravitatea încălcărilor admise de către partidul politic, existența unui pericol real și iminent de producere a unor consecințe iremediabile pentru valorile democratice și pentru ordinea de drept a Republicii Moldova prin continuarea desfășurării activităților ilegale ale partidului politic, Ministerul Justiției poate cere instanței de judecată să dispună, în calitate de măsură asiguratorie, limitarea activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, prezentând, în acest sens, argumentele și probele care să ateste situațiile respective.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul sesizării susține că norma contestată este neclară și nu stabilește criteriile pe baza cărora poate fi aplicată măsura asiguratorie. De asemenea, acesta opinează că textele „gravitatea încălcărilor”, „existența unui pericol real și iminent” și „consecințe iremediabile pentru valorile democratice și pentru ordinea de drept” sunt formulate de o manieră generală, fără a fi definite de lege. Astfel, autorul consideră că interpretarea acestor

texte este lăsată la aprecierea discreționară a instanței de judecată și nu corespunde cerinței calității legii.

11. De asemenea, în opinia autorului sesizării, măsura contestată limitează dreptul de a participa la alegeri și activitatea partidului politic. Autorul sesizării mai subliniază că această măsură este profund disproporționată, întrucât impune o interdicție totală și aplicată de o manieră automată pe o durată nedeterminată și fără garanții procedurale adecvate. În opinia acestuia, există măsuri alternative mai puțin intruzive, cum ar fi sancțiunile administrative, verificările suplimentare sau excluderea din lista membrilor doar a persoanelor în privința cărora este demonstrată complicitatea la comiterea unor fapte ilicite.

12. Totodată, autorul menționează că partidul politic pe care îl reprezintă nu a fost admis la alegerile parlamentare din 28 septembrie 2025 și, prin urmare, măsura contestată nu este justificată în acest caz.

13. Prin urmare, autorul excepției consideră că norma contestată contravine articolelor 20, 23, 38, 41 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unei prevederi din Legea privind partidele politice, ține de competența Curții Constituționale.

16. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că excepția este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

17. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză cu privire la examinarea cererii Ministerului Justiției referitoare la limitarea activității Partidului Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova”. În această cauză, Ministerul Justiției a solicitat Curții de Apel Centru să aplice limitarea activității partidului politic, în calitate de măsură asiguratorie, până la soluționarea cauzei în fond. Curtea admite că norma contestată ar putea fi aplicată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 21 alin. (3²) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice. Curtea constată că norma contestată a constituit anterior obiect al controlului constituționalității din perspectiva aceluiași critici de neconstituționalitate, *i.e.* neclaritatea normei, lipsa unor garanții procedurale, limitarea dreptului de a fi ales și a dreptului la libera asociere în partide politice. În acest sens este Decizia nr. 137 din 25 septembrie 2025.

19. Totodată, Curtea observă că, deși autorul sesizării nr. 202g/2025 care a stat la baza Deciziei nr. 137 din 25 septembrie 2025 nu a invocat în mod expres articolul 20 din Constituție, chestiunea referitoare la existența unor garanții procedurale adecvate a fost examinată prin prisma aspectului procedural al articolelor 38 și 41 din Constituție (a se vedea Decizia nr. 137 din 25 septembrie 2025, §§ 23-26).

20. În acest sens, Curtea a menționat că, deși legea prevede că măsura asiguratorie se aplică până la soluționarea cauzei în fond, durata acestei măsuri este limitată de termenul maxim de examinare a cererii de limitare a activității partidului politic, care, potrivit articolului 21 alin. (3) teza a II-a din Lege, este de două luni. De asemenea, cererea privind dispunerea, în calitate de măsură asiguratorie, a limitării activității partidului politic se examinează cu citarea participanții la proces, într-un termen restrâns de 3 zile pentru (a se vedea articolul 21 alin. (3³) din Lege). În fața instanței de judecată, partidul are dreptul să prezinte argumente împotriva necesității aplicării măsurii asiguratorii, să combată riscurile invocate de Ministerul Justiției referitoare la activitatea partidului. Totodată, legislatorul a stabilit dreptul partidului de a contesta cu recurs separat de fondul cauzei aplicarea măsurii asiguratorii privind limitarea activității partidului și a stabilit un termen restrâns de 5 zile pentru soluționarea acestuia de către Curtea Supremă de Justiție (a se vedea Decizia nr. 137 din 25 septembrie 2025, §§ 23-26).

21. În aceste condiții, Curtea reține că argumentele sesizării privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alin. (3²) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice sunt similare celor analizate în Decizia nr. 137 din 25 septembrie 2025. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a determina reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în decizia menționată își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

22. Pe baza celor menționate, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) lit. b), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 21 alin. (3²) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, ridicată de dl Boris Foca, în interesele Partidului Politic „Partidul Democrat Modern din Moldova”, parte în dosarul nr. 2-16/2025, pendinte la Curtea de Apel Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 27 septembrie 2025

DCC nr. 144

Dosarul nr. 208g/2025